

Nae Catavencu

Perosanj de anvergura exceptionala , Catavencu este "avocat, director - proprietar al ziarului (Racnetul Carpatilor) , prezident - fonadator al Societatii enciclopedice - cooperatiste (Aurora economica roamana)".

Toata aceasta titulatura pompoasa ascunde un demagog , un ambitios care doreste sa parvina cu orice pret si ca se pote adapta la orice imprejurare . In piesa , el este incoltit de adeversarii politici , propriile intrigi s-au intors impotriva lui , dar este gata oricand sa se alieze cu oricine , oricum , numai "sa se aleaga".

Toate celelalte personaje au o anumita parere despre el : pentru Zoe e "un misel" , apoi "om cuminte" , "om practic" , pentru Tipatescu este "mizerabil" , "infam" , "canalie" , "impertinent" , pentru Trahanache , "un misel" , pentru Farfuridi , "nifilist " , pentru Branzovenescu , "moftolog" , iar pentru Pristanda , "mare pisicher !".

In afara de caracterizarea facuta de ceilalti , Catavencu se autocaracterizeaza , placandu-i sa vorbeasca despre sine si completandu-si schema tipologica cu nuante esentiale pentru tipul de personaj pe care-l reprezinta . Si numele i se potriveste , ducand cu gandul la "cata" , persoana care consuma o cantitate foarte mare de vorbe rasunatoare avand doar invelisel , nu si continut de idei .

Poseda capacitatea de a se adapta oricarei imprejurari , fiind violent cand se simte sigur pe sine , sau umil , lipsit de demnitate , atunci cand nu mai stapaneste situatia . Incult si demagog , isi evidentiaza meritele personale pentru a trezi simpatia si etaleaza un fals patriotism , caci nu urmareste decat propriile interese .

Nae Catavencu este reprezentantul tinerii burghezi locale, candidatul grupului, tanar inteligent si independent. Deviza sa este scopul scuza mijloacele, a spus nemuritorul Gambetta. Pentru a castiga lupta politica Catavencu nu ezita sa foloseasca santajul. Atata vreme cat are scrisoarea este orgolios, agresiv, inflexibil.

Dupa ce pierde scrisoarea devine umil, lingusitor, supus. Principala trasatura a lui Catavencu este capacitatea de a se adopta la orice situatie. El este mereu pregatit sa schimbe masca. Discursurile sale pun în evidenta demagogia, inclultura, lipsa de logica. El stie sa emotioneze, sa planga, sa influenteze ascultatorii. Catavencu este un actor desavarsit: cand se urca la tribuna el își intra în rol. Catavencu stie sa simuleze orice emotie, orice sentiment. Notiunile de tara, popor, progres, reprezinta pentru el simple lozinci în lupta electorala:

CAtAVENCU (ia poza, trece cu importanta printre multtime si suie la tribuna; își pune palaria la o parte, gusta din paharul cu apa, scoate un vraf de hartii si gazete si le asaza pe tribuna, apoi își trage batista si-si sterge cu eleganta avocateasca fruntea. Este emotionat, tuseste si lupta ostentativ cu emotia care pare a-l birui. - Tacere completa.

Cu glasul tremurat): Domnilor!... Onorabili concetateni!... Fratilor!... (plansul îl îneaca.) Iertati-ma, fratilor, daca sunt miscat, daca emotiunea ma apuca asa de tare... suindu-ma la aceasta tribuna... pentru a va spune si eu... (plansul îl îneaca mai tare.)... Ca orice roman, ca orice fiu al tarii sale... în aceste momente solemne... (de-abia se mai stapaneste) ma gandesc... la tarisoara mea... (plansul l-a biruit de tot) la Romania... (plange. Aplauze în grup)... la fericirea ei!... (acelasi joc de amandoua partile)... la progresul ei! (asemenea crescendo)... la viitorul ei! (plans cu hohot. Aplauze zguduitoare.)

Exprimarea lui Catavencu cuprinde numeroase contradictii, greseli demonstrand incultura, lipsa de logica: Industria romana e admirabila, e sublima, putem zice, dar lipseste cu desavarsire...;...dupa lupte seculare care au durat aproape 30 de ani...; Noi aclamam munca, travaliul, care nu se face de loc în tara noastra! Scopul pentru care lupta Catavencu este ca Romania sa fie bine, si tot romanul sa prospere (sa îmbogateze). Presupune ca esecul lui Catavencu este momentan, pentru ca un individ atat de bine înzestrat pentru lupta politica trebuie sa castige la primul prilej.